



**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

memo

Datum
16 juni 2022

Ons kenmerk
6013607

Politieke context Privacy slachtoffers in de media

TK brief 19 nov 2019

Tijdens het rondetafelgesprek werd ook gesproken over de verantwoordelijkheid van de media. Van slachtoffers, nabestaanden en professionals die hen bijstaan weet ik dat de wijze van berichtgeving en met name het gebrek aan inspraak over publicaties daarover veel extra leed kan toevoegen. Het is van belang dat media zich bewust zijn van de kwetsbare positie van slachtoffers en de privacy van slachtoffers waar mogelijk in acht nemen; de leidraad van de Raad voor de Journalistiek geeft daar ook richting aan. In de praktijk zie ik ook goede initiatieven op dit vlak, onder andere van het Fonds die over dit thema dialoogsessies met journalisten gaan voeren en op termijn een symposium willen wijden aan dit thema. Daarnaast ondersteun ik ook de pilot «Namens de familie» van SHN waarbij slachtoffers in zaken met een hoge mediadruk worden geadviseerd door mediaexperts. Tegelijkertijd hecht ik vanuit mijn rol als Minister voor Rechtsbescherming ook sterk aan de bescherming van een fundamenteel recht als de persvrijheid en de vrije nieuwsgaring en zie ik de bescherming van de privacy van slachtoffers van criminaliteit in de media als een taak voor de media zelf.

AO 27 nov 2019?

TK brief 17 dec 2019

Privacybescherming slachtoffers in brede zin In het voormelde Algemeen Overleg heeft uw Kamer aandacht gevraagd voor het belang van bescherming van privacy van slachtoffers in brede zin. Daarbij kwamen verschillende manieren aan de orde waarop de privacy van slachtoffers onder druk kan komen te staan.

(...)

Daarnaast ervaren slachtoffers regelmatig dat hun privacy wordt geschonden door berichtgeving in de media. In de volgende voortgangsbrief over de uitvoering van slachtofferbeleid (eerste helft 2020) zal ik ingaan op de uitkomsten van de activiteiten van het Fonds Slachtofferhulp op dit laatste punt en meer in brede zin aandacht besteden aan de voortgang van de in deze brief genoemde activiteiten gericht op bescherming van de privacy van slachtoffers van criminaliteit.

Debat De staat van de rechtsstaat 20 mrt 2020

Motie Baay-Timmerman aangenomen.

[Motie-Baay-Timmerman \(50PLUS\) c.s. over de bescherming van de privacy van slachtoffers \(35.300 VI, R\) - Eerste Kamer der Staten-Generaal](#)

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

TK brief 24 april 2020

E) Bescherming privacy in de media

Slachtoffers van ernstige gewelds- of zedenmisdrijven of hun nabestaanden kunnen te maken krijgen met veel media-aandacht. Sommige slachtoffers ervaren dit als positief, als erkenning voor het leed dat hen is aangedaan of omdat de media-aandacht helpt bij het oplossen van de zaak, zoals bij een vermissing. De media-aandacht kan voor slachtoffers of nabestaanden echter ook zeer overweldigend zijn of zelfs leiden tot secundaire victimisatie. De bescherming van de privacy van slachtoffers in dit kader is primair een taak voor de media zelf. De Raad voor de Journalistiek heeft een leidraad opgesteld waarin wordt beschreven op welke wijze de belangen van slachtoffers in het oog moeten worden gehouden. In de leidraad is onder andere opgenomen dat journalisten rekening moeten houden met het recht van slachtoffers en nabestaanden om met rust gelaten te worden. In de onlangs aangenomen motie van het lid van de Eerste Kamer Baay-Timmerman (50PLUS) c.s. wordt de regering verzocht erop aan te dringen dat media dezelfde identiteitsbescherming die voor verdachten wordt gebruikt, ook gaan hanteren voor slachtoffers, tenzij slachtoffers zelf uitdrukkelijk toestemming verlenen. Ook uw Kamer heeft voor dit onderwerp aandacht gevraagd in het Algemeen Overleg slachtofferbeleid van 27 november jl. Ik neem deze oproepen zeer serieus. Zoals ik u in mijn brief van 19 november 2019 heb laten weten, zal het Fonds Slachtofferhulp op mijn verzoek een dialoog met journalisten en een symposium organiseren over dit thema, zodra dit gelet op de coronacrisis mogelijk is. Daarna zullen gesprekken worden gevoerd met de Raad voor de Journalistiek, de Nederlandse Vereniging voor Journalisten en het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren over mogelijke verbeteringen in journalistieke werkwijzen ten aanzien van slachtoffers. Ik roep slachtoffers op om in elk geval een klacht in te dienen bij de Raad voor de Journalistiek wanneer zij van mening zijn dat hun privacy wordt geschonden. Slachtofferhulp Nederland kan hierbij ondersteunen.

Datum
16 juni 2022

Ons kenmerk
6013607

EK 6 juli 2020 Schriftelijk overleg begrotingsstaten

Onder andere:

Tevens vragen de leden van uw Kamer om een terugkoppeling van de gesprekken die zullen worden gevoerd met diverse journalistieke organisaties en het symposium dat wordt georganiseerd door het Fonds Slachtofferhulp om aandacht te vragen voor de privacy van slachtoffers in de media. Ik zal aan dit verzoek gehoor geven en u te zijner tijd informeren over de uitkomsten. Vanwege de corona-maatregelen is de planning van dit traject voorlopig nog onzeker.

TK brief 14 okt 2020

Bewustwording privacy slachtoffers in de media

Het Fonds Slachtofferhulp (hierna: het Fonds) heeft het project ten behoeve van de bescherming van privacy van slachtoffers in de media weer opgestart, nadat dit door corona stil was komen te liggen. Het Fonds is gestart met dialoogsessies met de journalistiek, de wetenschap en ervaringsdeskundigen. Ook staan er dit najaar twee mediacafés gepland waaraan gasten kunnen deelnemen (online en indien de coronamaatregelen dat toelaten mogelijk ook offline) om verder in te gaan op de thematiek. Tot slot heeft het Fonds de website

privacyenpersvrijheid.nl gelanceerd waarop alle betrokkenen ervaringen kunnen delen. Ook het symposium staat nog op de planning voor volgend jaar. Het hangt echter af van de dan geldende coronamaatregelen wanneer en in welke vorm de organisatie hiervan plaats kan vinden.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Eindrapportage MJA 15 nov 2021

Ten aanzien van de privacy van slachtoffers in de media heb ik gekozen voor een bewustwordingstraject dat is uitgevoerd door het Fonds Slachtofferhulp. Het Fonds heeft meerdere activiteiten georganiseerd waarbij journalisten, wetenschappers, ervaringsdeskundigen en slachtofferadvocaten het gesprek met elkaar zijn aangegaan en die tot waardevolle inzichten hebben geleid over de rol van de pers bij de bescherming van de privacy van slachtoffers. Dit traject zou worden afgesloten met een symposium. Na eerder uitstel in verband met corona, wordt op dit moment bezien wanneer en op welke wijze dat kan worden georganiseerd.

Datum
16 juni 2022

Ons kenmerk
6013607

Commissiedebat 1 juni 2022

Mevrouw **Helder** (PVV):

Helemaal tot slot. Ik heb al vaker gezegd dat namen van slachtoffers altijd volledig worden vermeld in de media. Ik denk niet dat de minister daar iets aan kan doen, maar ik wil het toch noemen. Bij de naam van een verdachte, een veroordeelde verdachte zelfs, die onherroepelijk veroordeeld is, gebeurt dit niet. Een prangend voorbeeld is Volkert van der G. Kan daar een keer iets aan gedaan worden? Slachtoffers vinden het vervelend om hun naam volledig in de media te zien.

MRb Dan privacy in de media. Dat is een geweldig punt. Ik mocht een opening doen tijdens een congres over slachtoffers. Toen heb ik nadrukkelijk over die privacy gesproken. Ik ben ook blij dat dit punt aan de orde wordt gebracht. Ten aanzien van de privacy van slachtoffers in de media heb ik gekozen — die inleidende woorden heb ik toen ook gebezigd op dat congres — voor een bewustwordingstraject. Dat is dan ook uitgevoerd door Fonds Slachtofferhulp. Fonds Slachtofferhulp heeft meerdere activiteiten georganiseerd, u welbekend. Journalisten, wetenschappers, ervaringsdeskundigen en slachtofferadvocaten zijn met elkaar het gesprek aangegaan. Dat leidt weliswaar tot waardevolle inzichten over de rol van de pers bij de bescherming van de privacy van slachtoffers. 22 februari, de Europese Dag van het Slachtoffer, is ook afgesloten met een onlinesymposium over privacy in de media. Ik kan alleen maar hopen dat die geleerde lessen en aanbevelingen leiden tot een houding, een houding en een verantwoordelijkheid die de media ook moeten nemen. Het is belangrijk om met alle betrokkenen het gesprek te blijven voeren over privacy van slachtoffers in berichtgeving, maar ook om de ervaringen van slachtoffers en nabestaanden te betrekken van hoe een misdrijf dat een bepaalde familie jaren geleden is aangedaan, door een actualiteit, door namen te noemen of te refereren aan dat verleden weer helemaal tot leven komt, nadrukkelijk. Vanuit hier, vanuit deze commissie, spreek ik media erop aan om zich daarvan bewust te zijn. Ik omarm uw vraag. Ik zal dat ook continu blijven doen en bezigen waar ik kan.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Ik hoor de minister zeggen dat hij hoopt dat het leidt tot een veranderende houding. Dat hoop ik ook, maar ik vroeg dit ook al toen we nog in debat waren over slachtofferzaken met staatssecretaris Teeven, dus het duurt al een hele tijd. Nog altijd wordt er in de media gewoon de volledige naam van slachtoffers

gebruikt. Hoop doet leven, zegt men. Ik weet dat de minister zijn best doet, maar ik wil toch een iets strengere houding aannemen. We hoeven het niet in de wet vast te leggen, maar kunnen we hier niet ietsjes meer inzet op plegen dan alleen maar hopen dat het leidt tot een veranderende houding? Misschien kan het een beetje geturfd worden en kan het aan de orde komen in een voortgangsgesprek, want zoals het nu gaat, leidt het helemaal niet tot zelfreinigend vermogen bij de media. Daar gaat de minister niet over, maar toch vind ik dit te weinig.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
16 juni 2022

Ons kenmerk
6013607

Minister Weerwind:

Dank voor deze uitdaging die het Kamerlid Helder mij geeft. Ik weet dat hier aandacht voor is op de School voor Journalistiek, maar dat zijn incoming journalisten. Ik ga het gesprek aan met mijn collega, de staatssecretaris van OCW, waar het mediabeleid onder valt. Zij zal ongetwijfeld met zekere regelmaat met hoofdredacteurs van de media spreken. Ik zal haar vragen om dit onderwerp nadrukkelijk op de agenda te plaatsen, en dat met hen te bespreken in de geest zoals wij erover denken en praten met elkaar. Laat ik daar dan ook kond van doen. Dat komt vervolgens weer terug in de voortgangsrapportages. Zo kunnen we elkaar volgen en scherp houden.

Toezegging: zegt de Kamer toe bij de Stas OCW aan te kaarten of zij met hoofdredacteurs van de media in gesprek kan gaan om het publiceren van volledige namen van slachtoffers tegen te gaan. De uitkomst hiervan wordt meegenomen in de voortgangsrapportage.

TK brief 3 nov 2022

Tijdens het commissiedebat Slachtofferbeleid van 1 juni jl. is aan de orde geweest dat namen van slachtoffers vaak volledig worden vermeld in de media. Dit kan pijnlijk zijn voor slachtoffers en nabestaanden en kan extra bijdragen aan het leed dat zij al ervaren. Ik heb in voornoemd commissiedebat toegezegd om bij de Staatssecretaris Cultuur en Media aan te kaarten of zij met hoofdredacteurs van de media in gesprek kan gaan om het publiceren van volledige namen van slachtoffers tegen te gaan. Uw verzoek heb ik bij de staatssecretaris neergelegd.

Berichtgeving van de media valt onder de persvrijheid, zolang het niet in strijd is met geldende wet- en regelgeving. De wijze waarop media hun berichtgeving vormgeven, maakt deel uit van de journalistieke autonomie die media genieten en die grondwettelijke is vastgelegd (art. 7 Grondwet). Dit is een fundamenteel recht waar zowel de Staatssecretaris van OCW als ik als minister voor Rechtsbescherming sterk aan hechten. Met het oog op het waarborgen van de persvrijheid past inmenging vanuit de overheid dan ook niet. Dit laat onverlet dat (journalistieke) media ook een grote verantwoordelijkheid dragen gezien hun impact op en in de samenleving. Gelet op deze verantwoordelijkheid en de verwachting dat ook de journalistieke sector het onbedoelde maar mogelijk schadelijke effect op slachtoffers bij de vermelding van hun volledige namen onwenselijk acht, heeft de Staatssecretaris van OCW mij laten weten de sector op dit aandachtspunt te zullen wijzen. Uiteraard met inachtneming van de journalistieke autonomie. Op ambtelijk niveau zullen het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteurs, het NDP Nieuwsmedia en de Nederlandse Vereniging van Journalisten op dit aspect worden gewezen.

Ook wil ik erop wijzen dat, indien slachtoffers klachten hebben over een media-uiting, zij zich met hun klacht richten tot de desbetreffende mediaorganisatie of tot de Raad voor de Journalistiek. Daarnaast beschikt de NPO over een

ombudsman waartoe men zich met een klacht of vraag over een journalistiek programma of artikel kan richten, indien dit betrekking heeft op de landelijke publieke media.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Gelukkig zijn er de afgelopen jaren diverse positieve ontwikkelingen geweest op het gebied van privacy van slachtoffers in de media. SHN heeft via 'Namens de Familie' in de afgelopen jaren ingezet op hulp aan slachtoffers en nabestaanden bij het omgaan met de media in individuele zaken. Daarbij worden slachtoffers en nabestaanden begeleid en geadviseerd bij woordvoering en media-optredens over hun zaak. Namens de Familie onderhoudt daarnaast contact met diverse media. Op deze wijze is de afgelopen jaren steeds meer bewustzijn gecreëerd voor het belang van privacybescherming van slachtoffers en nabestaanden.

Datum
16 juni 2022

Ons kenmerk
6013607

Daarnaast heeft het private Fonds Slachtofferhulp de afgelopen jaren een bewustwordingstraject uitgevoerd rondom de bescherming van privacy van slachtoffers in mediaberichten. Dit heeft geresulteerd in een verhoogde bewustwording van het belang van privacybescherming van slachtoffers bij de diverse media. Het Fonds Slachtofferhulp heeft aangegeven het van belang te vinden dit onderwerp blijvend onder de aandacht te brengen bij journalisten en zal daarom een vervolgtraject uitvoeren. Dit traject, dat door mij wordt gefinancierd, loopt tot eind 2025 en heeft als doel om de opgedane kennis en inzichten uit het eerdere traject blijvend in te bedden bij opleidingen, redacties en freelance journalisten. Dit zal gebeuren door het ontwikkelen van een toolbox met concrete handvaten, conversation starters en praktische tips voor de praktijk. Ik ben ervan overtuigd dat hiermee de ingezette lijn van bewustwording een stevige verankering krijgt in het handelen en denken van journalisten.